

Ur-Baptistisk Pingst brev 134

Längtan är rätt men kan gå fel

Det som kom att bli den världsvida pingstväckelsen, hade kan det sägas sin uppstart 1906 i en lokal på Azusa Street i Los Angeles, och med pastor William J. Seymour som Guds utvalda redskap. Där, i en liten helgelseförsamling, skedde en häpnadsväckande utgjutelse av den helige Ande, som kunde kännas igen från Apostlagärningarna kapitel 2. Det fanns folk från i stort sett alla världsdelar i L.A. vid denna tid, och i glädje förde de vidare i brev och telegram vad som pågick. Så det dröjde inte länge förrän människor från ett antal nationer dök upp, bl.a. från Sverige. Det pågick bön närmast dag och natt. Många fylldes av Anden och började tala i tungor, profetera och be för sjuka.

Andens eld brann till helgelse, full samsyn mellan svarta och vita, personligt själavinnande och yttre mission. En månadstidning gavs ut under namnet "The Apostolic Faith", vilken till slut i en upplaga av 50.000 exemplar spreds till adresser främst inom Kalifornien (20 listor) men även över hela världen (2 listor). 1907 var den Azusa-karismatiska väckelsens starkaste årtal. Pastor Seymour försökte i det längsta vaka över det andliga skeendet, så att det inte gick överstyr i osunda manifestationer, falska läror, rasism och oärlighet. Men två av den sortens företeelser släckte ändå väckelsen.

STÖLDEN I AZUSA

Seymors närmaste medarbetare var hans vithyade sekreterare Klara Lum. Hon hade blivit kär i den ogifte svarthyade pastorn och försökte småningom få honom att fria till henne. När Seymour istället efter en tid gifte sig med en annan kvinna, vände sig Klara Lum mot honom, och i hämnd tog med sig de två internationella adresslistorna för tidningen, samt gav sig iväg upp till Florence Crawford i Portland, som tidigare hade varit med i ledarteamet i Azusa. Nu 1908 fick Crawford och Lum, genom stor oärlighet, alla de brev och ekonomiska bidrag som via upprop i tidningen kom in från olika håll i världen. Detta var början till slutet för Azusa Street. Redan 1909 var egentligen väckelsen där över och Seymour som predikant blev inte längre efterfrågad. Från Crawford och Lum i Portland, som satt på de ekonomiska bidragen av "The Apostolic Faith", gick den karismatiska väckelsen in i andra mer "respektabla" och "vithyade" fåror.

1913 hölls en världskonferens i Los Angeles. William Seymour var visserligen närvarande, men endast som ouppmärksam besökare. 1914 bildades "Assemblies of God" i Hot Springs Arkansas, vilket kom att bli namnet på Amerikas - enda får man väl säga - riktigt "godkända" pingströrelse. 1922 var det ytterligare en stor pingstkongress i staden. Seymour var där men utan att vara särskilt inbjuden. Ingen tog notis om honom från plattformen. Ensam gick han dit och ensam gick han därifrån. Det Assemblies of God till last, menar jag, att man inte redan då det allt detta hände gav ett offentligt erkännande åt den bestulne Seymour. När Assemblies of God idag "solar sig i glansen" av Azusa Street, går åtminstone mina tankar iväg till den "oupprättade" stölden av adresslistor och utfrysningen av den ödmjuka pastorn William J. Seymour. "Kyrkopolitik" av den riktigt dåliga kvalitén.

"LATTER RAIN"

så tidigt som i slutet på 1800-talet började det bland helgelsefolk, baptister och metodister i Amerika växa fram en längtan efter mer av Herrens helighet och härlighet. 1897 grundades en "pingstförsamling" av baptistpastorn Charles Manson i Lexington under namnet "The Church of God in Christ" (vilken fortfarande lever kvar som just pingstförsamling). Längtan och sökandet efter mer, kom att gå under namnet "Latter rain". William Seymor var en del i det som pågick. Men med Azusa Street 1906 lämnade han på sätt och vis Latter rain, som runt omkring i Amerika fortsatte att engagera. Mitt under 1907 gavs det ut en sångbok av David Wesley Myland med namnet "Latter rain Songs", vilket kom att uppfattas som själva grunden för Latter rain.

När rörelsen från och med 1948 fanns i Sverige, kallades den för "Särlagregnsväckelsen". Denna karismatiska rörelse bygger främst på bibelordet Joel 2:23 om det "senare regnet" (kvälls- höst- eller skörderegnet) till skillnad från morgon- vår- eller såddregnet ("arla"). Den helige Andes utgjutande på första Pingstdagen, tolkades i andlig mening efter Joel 2:28-31 som det "första och mindre regnet", under det att det "senare och större regnet", ansågs gälla en skördeväckelse vid den tidens avslutning. Jämför här med amerikanskan Aimee S McPhersson och hennes sång från 1919 (Segertoner 376): "Nu är det särlaregnet's tid som över hela världen vid, faller upp på skördar som ej hunnit mogna än. Det är Guds löftes särlaregn."

LEWI PETHRUS

Mycket i den äldre Latter rain-rörelsen var god karismatisk mylla och väl förankrat i bibelordet. Den levde sida vid sida med den växande Assemblies of God. Men snart nog började det komma in osunda beteenden och villfarande läror, som att den frälsta hade fått "gudomlig natur" och utifrån den kunde uttala gudomliga skapelseord, samtidigt med att samma frälsta människa kunde vara demonbesatt. Pingströrelsen i Sverige med dess grundare Lewi Pethrus, "hämtade" mest väckelseliv från Azusa Street. Men han kom i kontakt med flera av predikanterna och evangelisterna i Amerika som höll sig inom Latter rain och fristående pingstförgreningar. Den svensk-amerikanske pingstpastorn Joseph Mattson-Bozé var en sådan, helandeevangelisterna William Freeman och William Branham var ett par andra, bibelläraren Ern Baxter var en annan.

Lewi Pethrus inbjöd Branham och Baxter att tala i Filadelfiaförsamlingen i Stockholms pingstkongressen 1950. Just Ern Baxter relaterade till Latter rain-väckelsen, med sång i anden, lovsång, dans och handklappningar, skriver Claes-Göran Bergstrand i sin bok 2018: "Den Karismatiska väckelsen – vad hände?" (en bok jag ska återkomma till i nästa infobrev). Vid ett av besöken i Seattle i USA, hälsade jag, min son David och ett par till av familjen, på i en mindre fristående pingstförsamling, "Rose of Sharon", med anor som mycket väl kan vara ner i tidig Latter rain. Huvudpastorn var omkring 90 år gammal. Vi var de enda vithyade på plats.

När väckelserörelsen Maranata, med ursprung i Amerika, bröt fram i Norge i slutet på 1950-talet och i Sverige i början på 1960-talet, fanns kännetecknen från Latter rain. Maranatas sångbok fick följdriktigt namnet "Särlaregn". Men redan den s.k. "Bekännelseväckelsen",

upplevd som en förnyelse 1950-1951 inom Pingströrelsen i Sverige med den eldige Göteborgspredikanten Algot Niklasson i spetsen, och likaså den tillfälliga rörelsen "Kristen Gemenskap" 1952 med Östermalm i Stockholm som bas och med pingstpredikanten Ragnar Ljungquist som drivande, hade Latter rain uppenbart påverkat svensk pingströrelse.

ATT SKILJA UT

I senare "upplagor"/"förlängningar"/"uppdateringar" av Latter rain i Amerika, Kanada, Australien och med flera länder, som "Word av Faith"/"Fait Movement" med dess "framgångsteologi", har dess pastorer tagit sig för att använda titlar som "apostlar" och "profeter" om sig själva. "Livets Ord" under Ulf Ekman med uppstart 1983, hörde då hemma här. Några av de inflytelserika och mest internationellt kända nu, är t.ex. Peter Wagner, Paul Cain, Rick Joyner, Tod Bentley och Bill Jonsson. Hit kan alltså räknas exempelvis "Toronto Blessing" i Kanada, "Bethel Church" i Amerika och i viss mån "Hillsong" i Australien. Jämför med den aktuella "NAR-rörelsen", på svenska "Nya Apostoliska Reformationen". "Third Wave" som ingår i denna rörelse ("Tredje Vågen"), är "Trosrörelsen" internationellt sett, vilken räknas som en tredje och sista våg av den helige Andes utgjutelse: 1) Pingströrelsen, 2) Karismatiska rörelsen, 3) Tredje Vågen.

Tyvärr har gammal skåpmat inom "kristen-judisk mystik" beretts utrymme i det som skulle vara Herrens väckelse. D.v.s. tron på en "himmelsk fysik"/"kvantmysticism", en "andlig vetenskap" (som i gnosticism-kabbalism), i vilket Gud snarare är energi än en varelse. Gud framställs som "Universum"; Gud är allt. Och eftersom den troende därmed är en del av "Guds-energin", är hon också Gud och kan frälsa och bota sig – genom sig själv. Det här är s.k. "positivt kristet tänkande" i sin ytterst villolärliga form; "den kristna tankens" makt över materien/naturen. Men som sagt, det är inget nytt. Redan i den äldsta kristna tidens församlingar, var sådana läror i omlopp. De förekom även under den kristna ökenfädernas tid på 300-talet, och fick betydande plats i den katolska kyrkans teologiska framväxt århundranden närmast efter. Nämnas kan t.ex. "Kains väg" och "Bileams villfarelse" (Jud v 11), "Nikolaiternas lära" (Upp 2:15) och "Isebels (ande)" (Upp 2:20).

Varje kristen, varje pingstvän, behöver sovra i "pingsthistorien" från förr, men i lika hög grad skilja ut vad som å ena sidan är osunt och å andra sidan sunt i det som idag pågår av karismatiskt liv världen över, Sverige inräknat. Ingen kristenhet, ingen pingströrelse, har haft eller enbart har en "fullkomlig" sida. Men ingen kunde som Lewi Pethrus se och plocka ut välsignelser ur sammanhang som hade många brister och där villoläror låg och lurade. Han förkastade aldrig allt, ens där det kan tyckas ha varit motiverat på grund av falskhet och överspändhet. Våren 1971 kom Lewi Pethrus hem till Sverige efter en tids vistelse i Amerika. Han hade då bara några få år kvar till 90 och sin död. Både den sommaren och sommaren därpå, vittnade och sjöng frälsta och döpta "Jesus-hippie-folk" från Kalifornien, ordnat med av Lewi Pethrus, bl.a. på Pingströrelsens Nyhemsvecka. En våg av gatuevangelisation sprang därigenom fram bland kristna ungdomar i Sverige med många omvändelser som följd. Jag var själv med som 25-åring. Lewi Pethrus ledarskap och teologi kan komma att skrivas upp igen. Det är den inte endast värd, utan därtill behövd.

Sigvard Svärd

